

סוטה ו

משה שווערד

1. מהרש"א חידושי אגדות מסכת גיטין דף צ עמוד ב

לאיש אחר הכתוב קראו אחר כו' דה"ל למכתב שני לגבי ראשון דכתיב בתריה בעלה הראשון אבל קראו אחר שאינו בן זוגו של ראשון ואינו דומה לראשון כמו אל אחר:

2. מהרש"א חידושי אגדות מסכת גיטין דף צ עמוד ב

שזה הוציא כו' וזה הכניס רשעה כו' דמסתמא ידע השני בדבר ערוה שזכר שיוצאה וראשה פרוע וטוה בשוק כו' ...

3. ספר שערים מצויינים בהלכה

דף ו. אלא אשת כהן שנאנסה ומת ויש לו אח חלל לא תתיבם כו'. עיי' ברש"י. איתא במס' יבמות (יא.) דהסוטה דינה כערוה, דלשון טומאה כתיב בה, (נשא ה-יג) "ונסתרה והיא נטמאה". ומסופק בנמוקי יוסף (שם) באשת כהן שנאנסה, אי אמרינן דהיא כערוה שהרי אנוסה היא. ובמשנה למלך (יבום פ"ו הי"ט) הוכיח מכאן דבאשת כהן שנאנסה לא שייך לומר דדינה כערוה, דאי לאו הכי, א"כ פשיטא דגם לחלל לא רמיא קמיה משום דטומאה כתיב בה כעריות, עיי"ש שהאריך בזה. והבית שמואל (אהע"ז סי' קעג סק"י) פשיטא ליה דאנוסה בכהן ג"כ שייך ענין טומאה וכמו ערוה. ובתוס' הגרע"א בפירקין (מ"ב ד"ה ואם מת) הקשה עליו מגמרא דהכא, דמקשה אשת כהן שנאנסה ויש לו אח לא תתיבם, ולשיטת הב"ש אף מחליצה פטורה ונשאר בצע"ג. ובענין זה עיי' מה שכתבנו במס' יבמות (שם ד"ה צרת סוטה).

4. תוספות מסכת סוטה דף ו עמוד א

ושבאו לה עדים ואמרו שנטמאה - מספקא לרבי אי דוקא נקט עדים שנים אבל עד אחד לא מהימן דמוקמינן ליה בגמרא דמיירי לאחר ששתתה דדוקא קודם ששתתה האמינה תורה לעד אחד ורב ששת דאמר בגמרא סוטה שיש לה עדים במדינת הים דאין המים בודקין אותה דוקא עדים נקט ולא עד א' או דילמא כיון דהאמינה תורה לעד אחד אחר קינוי וסתירה ליכא חילוק בין אחד לשנים מיהו מסתברא דה"ל לעד אחד כדעולא דאמר בפרק מי שאמר (לקמן דף לא:) כל מקום שהאמינה תורה עד אחד הרי כאן שנים.

5. רמב"ם הלכות סוטה פרק ג הלכה כג

באו עידי טומאה אחר ששתת הרי זו תצא בלא כתובה ואסורה לבעלה ואפילו לא אירע לה דבר מדברים האלו מפני שאין המים בודקין אלא מי שאין לה עדים שמודיעין זנותה ועוד שמא בעלה אינו מנוקה מעון ולפיכך לא בדקו המים את אשתו, אבל אם בא עד אחד והעיד שהיא טמאה הרי זו תשב תחת בעלה שהרי שתת.

6. משנה למלך הלכות סוטה פרק ג

כג] אבל אם בא עד אחד וכו'. דין זה דעד אחד לא נתבאר בגמרא אך הוא סברת רבינו דס"ל דע"כ לא מהני עד אחד אלא קודם שתייה דגזירת הכתוב היא שלא תשתה כל שיש בה ע"א לטומאה וכיון דליכא שתייה להתירה נשארה באיסורה דומיא דנשים

דאינן ראויות לשתות מגזירת הכתוב והם אסורות משום דליכא שתייה שיתירום. ובזמן הזה נמי הוי דינא הכי דכיון דליכא מי סוטה נשאר באיסורה אבל אם כבר שתתה הרי היא מותרת עד שיבאו שני עדי טומאה אבל ע"א לא. ואם היה בא זה העד קודם שתייה היתה נאסרת לא מפני העד אלא מפני שהיתה נמנעת השתייה מגזירת הכתוב. ...

7. קרו אורה מסכת סוטה דף ו עמוד א

אבל הרמב"ם ז"ל בפ"ג מהל' סוטה (הכ"ג) כ' דווקא ב' עדים הוא דנאמנים אחר שתייה. אבל ע"א לא מהימן אחר שתייה שיצתה בכשרות וחזרה לחזקתה. ונהי דיש לומר דאין כאן חזקה בשתייה כיון דלא בדקי לה מיא אם יש עד, והרי היא כאילו לא שתתה כלל. מ"מ כי היכי דלרב יוסף דס"ל דנאמנות העדים אחר שתייה הוא משום דתלינן בזכות. ודאי נראה דווקא ב' עדים בעינן. אבל ע"א לא מהימן לאורועי חזקתה שיצתה טהורה בשתייה. ה"נ לרב ששת דווקא עדים. וראיתי במל"מ ז"ל שם שביאר טעמו של הרמב"ם ז"ל משום דנאמנות העד לא מהני אלא למנוע השתייה. וממילא אסורה מפני שלא שתתה לא מפני העד, ולא ידענא מי הכריחו לזה. וגם מבואר הדבר להיפך בד' הרמב"ם ז"ל שכ' (ה' איסור"ב פ"א הכ"ב) דע"י ע"א בסוטה מוחזקת היא כזונה גמורה וכהן לוקה עליה, הרי דאסורה משום נאמנות העד, ולא מפני מניעת השתייה, אלא דאפ"ה ס"ל להרמב"ם ז"ל דאחר שתייה שיצתה בחזקת טהורה אין ע"א נאמן, וכש"כ לפי מה שלא כתב בפשיטות הא דאין המים בודקין אותה, אלא צירוף עוד טעם דשמא אינו מנוקה מעון. והיינו דווקא בב' עדים. דאחזוקי סהדי בשיקרא לא מחזקינן, אבל ע"א דמה שנאמן קודם שתייה גזה"כ הוא מפני שרגלים לדבר. והיינו דווקא קודם שתייה, אבל לא לאחר שתייה.

8. חידושי הגר"ח סוטה דף ו עמוד א

ושיטת הרמב"ם מבוארת דשתייה מים המרים הרי זה מתיר לאיסור קינאי וסתירה ולכן אם אך שתתה הותרה מאיסורה אם לא היכא בדקוה המים והוא ע"י צביית בטן ונפילת ירך וכן במתנונת ע"י דרך זה הוי בדיקה שמבררת שנטמאה, אבל במתנונת דרך שאר איברים הרי השתייה שהיתה כדינה התירתה מאיסורה וע"י זה שאנו מבינים שנטמאה לא תאסר אחרי דאין כאן בדיקת מים ע"י צביית בטן וכו' ממילא השתייה מתרת, ורק היכא דאיכא עדים שנטמאה דאז איסורה לאו מדין קו"ס אלא מדין עדות ועל זה ליכא דינא שתתיר השתייה ורק שצריך להיות מותר מדין הכחשה דאיגלי מילתא דסהדי שקרי נינהו אחרי שלא בדקוה המים שהוא בירור מן התורה על טומאתה, וע"ז שלא תהא הכחשה שפיר מועיל מתנונת דרך שאר אברים דתלינן שזכות תלה לה ולא נתכחשו העדים, וסברא זו מתבארת ג"כ בדברי הרמב"ם שם בהכ"ג באו עדי טומאה אחר ששתתה הרי זו תצא בלא כתובה ואסורה לבעלה וכו' מפני שאין המים בודקין אלא מי שאין לה עדים שמודיעין זכותה, ועוד שמא בעלה אינה מנוקה מעון לפיכך לא בדקו המים וכו' ע"כ, ואף דבשתתה ולא באו עדים מותרת היא לבעלה ולא חיישינן שמא אין הבעל מנוקה מעון אלא ודאי שהשתייה מתרת לאיסור קו"ס ולא חיישינן לכלום, אולם בבאו עדים דאיסורה לאו מקו"ס וההיתר צריך להיות מדין הכחשת עדים כל מה שנוכל לתלות תלינן, רק דצ"ע מה צריך הרמב"ם להוסיף בטעמים...

וכש"כ לשיטת הרמב"ם שאין להע"א דין נאמנות גמורה לכל דבר שהרי חילק בסוטה בין ע"א לשני עדים שאין לוקין על סוטה בע"א ורק לענין תורת השקאה יש לו נאמנות לעשותה סוטה ודאית...
ובזה יבואר היטב סברת הרמב"ם דבבא ע"א אחר השתייה שאינו נאמן כיון דכל דין איסורו שאוסר הוא בצירוף דין קו"ס אבל לא שיש לו נאמנות על טומאה ודאית והאיסור קו"ס כבר הותר ע"י השתייה, ולכן בהיתירא קאי, והכי דייק לישני' דהרמב"ם "שהרי שתתה" היינו שכבר הותר האיסור דקו"ס ע"י השתייה ונאמנותו דע"א הוא רק בצירוף דין קו"ס, ומשו"ה הוא דכתב הר"מ גבי שני עדים "ועוד שמא אין בעלה מנוקה מעון" וגבי ע"א לא חיישינן שמא אין בעלה מנוקה מעון, והיינו דבאיסור שבא מב' עדים אין שייך שההשקאה תתיר איסור זה וההיתר הוא רק ע"י הכחשה דתגלי מילתא, לזה כדי שלא יהיו העדים מוכחשים בתליה כל דהוא תלינן דשמא אין בעלה מנוקה מעון אבל בע"א דהתם ההשקאה מתרת גם להאיסור, אם בא אח"כ לא חל עלי' הך דין דינא שותה כשיש ע"א, וכיון דההשקאה מתרת לא תלינן ולא חיישינן וניתרת היא בהשקאה.

9. רש"י מסכת סוטה דף ו עמוד א

ושבעלה בא עליה בדרך - דשוב אין המים בודקין אותה כדלקמן /סוטה/ (דף כח) [1] ונקה האיש מעון בזמן שהאיש מנוקה שלא בא עליה מאחר שנאסרה עליו אז האשה ההיא תשא את עונה אין האיש מנוקה מעון אין המים בודקין את אשתו.

10. רמב"ם הלכות סוטה פרק ב הלכה ה

[2] כל איש שבא ביאה אסורה מימיו אחר שהגדיל אין המים המאריים בודקין את אשתו, ואפילו בא על ארוסתו בבית חמיו שאסורה מדברי סופרים אין המים בודקין את אשתו שנ' ונקה האיש מעון והאשה ההיא תשא את עונה, בזמן שהאיש מנוקה מעון האשה נושאה את עונה.

11. מרומי שדה מסכת סוטה דף ו עמוד א

ושבעלה בא עליה בדרך. והטעם משום דאין המים בודקין אותה דאין הבעל מנוקה מעון. וקשה הא אם עשה שאר עבירה של ביאה ג"כ מיקרי אינו מנוקה מעון. כמוש"כ הרמב"ם /כל' א"כ למה הביא דוקא ציור של 'בא עליה בדרך', ולא הביא את הכלל/ בפ"ה המשניות ר"פ ארוסה, וכ"כ בחיבורי על הספרי... וה"נ יש להוכיח דלא מהני שיעשו תשובה, וממילא אפילו שוגג, שהרי תשובה מיראה

נחשב לשוגג. ומעתה ניהא דשאר עבירות דמיקרי אינו מנוקה מעון דוקא בשלא עשה תשובה, וממילא דוקא במזיד, ומשו"ה לא אפשר למיתני שאסורות לאכול בתרומה, שהרי אם ישוב תהא רשאה לשתות, וממילא תהיה מותרת בתרומה:

12. ספר שערים מצויינים בהלכה

ואם בא האיש שעליו קינא הבעל את אשתו ונסתרה עמו, ועתה הודה החשוד שבא עליה, אם נאמר שלא נאמינהו משום דאין אדם משים עצמו רשע, או נאמר דפלגינן דיבורא, ואין אנו דנין אותו כאילו העיד שהוא בעצמו בא עליה, כך נשאל בתשו' הרשב"א (סי' תקנב) והשיב מסתברא דאמרינן ביה פלגינן דיבורא, וזה ממש כהא דאיתא במס' סנהדרין (ט:): אמר רב יוסף פלוני רבעני לאונסי הוא ואחר מצטרפין, פלוני רבעני לרצוני רשע הוא ואינו נאמן כו' רבא אמר פלגינן דיבורא, ורואין אנו אותו כאילו אמר פלוני רבעו עיי"ש ברש"י. ודברי הרשב"א מובאים נמי בתשו' חכם צבי (סי' קנ). ועי' במנ"ח (מצוה שסה).

והנה בענין פלגינן דיבורא שכתב הרשב"א, יש חילוק באיזה לשון הודה החשוד, דבתשו' נודע ביהודה (מהד"ק אהע"ז סי' עב) הביא תשו' הרשב"א (סי' אלף רלז) והובא בד"מ (ח"מ סי' לד) ובסמ"ע (שם) ובתשו' חכם צבי (סי' קנ) ובתשו' עבודת הגרשוני (סי' כח) דדוקא היכא שאמר אשתך זינתה עמי, אז פלגינן דיבורא, אבל כשאמר אני זינתי עם אשתך לא פלגינן דיבורא, משום שאם אתה

לוקח תיבות אני זינתי לא נשאר בעדותו שום טעם.

13. דף על הדף סוטה דף ו עמוד א

ובתוס' (ד"ה ושבאו וכו') נראה דס"ל דר"ש מיירי אפי' בעד א' ע"ש, וכן הביא המשל"מ (פ"ג דסוטה הכ"ג) מדברי התוס' כאן, וכתב בקובץ שומר ציון הנאמר (קובץ קנג): שמעתי מקשים בשם הרה"ג מהר"ם מינין אב"ד דק"ק אובן ישן זצ"ל היאך משכחת לה השקאת סוטה לעולם, אחרי שכתב המשנה למלך (פ"ג מהלכות סוטה הלכה כ"ג) שכתב דמפשט דברי התוס' בסוטה (דף ו א) נראה דס"ל, דמ"ש ר' ששת סוטה שיש לה עדים במדינת הים דאין המים בודקים אותה, מיירי אפי' בעד אחד, א"כ קשה הא הבעל בעצמו יודע מהמעשה, ונאמן משום פלגינן דיבורא כמו בפלוני רבעני לרצוני לרבא בסנהדרין (ט ב) דהילכתא כותיה דפלגינן דיבורא, וא"כ לעולם יש כאן עד א', ואף שאינו מעיד לפנינו מ"מ לא יבדקו המים לדעת ר' ששת לפי פי' המשנה למלך הנ"ל? ואין לתרץ ולומר דאיירי שהיה הבעל בלא"ה פסול לעדות, דהא בסוטה גם הפסול נאמן, ואי דמשכחת לה במת הבעל קודם ההשקאה, סוף סוף יקשה האיך משכחת ליה מה שאמרו במשנה (שם כ"ד ב), ויליף לה מקרא שם, דכשם שהמים בודקין אותה כך בודקין אותו וכו'. עכ"ד.

14. ספר ילקוט ישעיהו

סתירה זו נאמן ע"א דיש רגלים לדבר (עיי"ש מה שהוקשה כאן), וי"ל דבאמת ב' עדים דנאמנים בכל מקום אף שמעידים על זנות אחר שוב אין המים בודקין, אבל ע"א דאינו נאמן רק בסוטה מטעם דרגלים לדבר א"כ בעינן דוקא שיעיד שזינתה בסתירה זו והיכא דמאמינן לו שזינתה בסתירה זו הוי כב' ממש כמ"ש התוס' ושוב אין המים בודקין, אבל להבעל דלא מהימנינן ליה שזינתה בסתירה זו דאינו משים עצמו רשע, וכי פלגינן דיבוריה שזינתה פעם אחרת שוב אין רגלים לדבר ותו לא מהני ע"א. (מלא הרועים).

לא יבדקו המים, וי"ל כיון דהבעל אינו נאמן רק מטעם דפלגינן דיבוריה ואינו נאמן שזינתה עמו רק שזינתה עם אחר, א"כ הסתירה הלזו שנסתרה עמו לבד אינו נאמן שהיה בזה זנות רק שזינתה פעם אחרת ובכה"ג לכו"ע ע"א אינו נאמן דדוקא על

ובספר הותיק כתב: מיהו מסתברא דה"ה לעד אחד וכו', שמעתי בילדותי קרשית העולם, דהא הנואף נמי נאמן שנטמאת ממנו וא"כ לא משכחת ליה להשקות הסוטה לעולם דהא איכא בנואף בעולם, ואף דעל זה י"ל דמיירי דמת הנואף, זה אינו דהא אמרי' כשם שבודקין אותה כך בודקין אותה, ודוחק לומר דמיירי בנואף שוטה, אבל באמת לדידי לא קשה מידי, דבודאי באדם אחר שיך לומר שהוא בגדר כי ישמע שהאשה זו אנו רוצים להשקותה, או שכבר שתתה והיא תחת בעלה

כבראשונה, בודאי יבוא ויעיד, כי עליו החיוב לאפרושי מאיסורא, ואפילו ת"ח חייב לילך ולהעיד לפני בי"ד כי אין חכמה ואין תבונה וגו' עיי' חו"מ סי' כ"ח (ס"ה), ולזה אין המים בודקין, משא"כ דהנואף שעביד איסורא בודאי לא יגלה פשעיו ויכסה פשעיו לא יצליח עוד בניאוף הרבה ולא יבוא לעולם לפני בי"ד, א"כ זה אינו בגדר עדים כלל, ולזה יבדקו המים אותה ואותו וזהו ברור בעיני, ע"כ.

15. תוספות הרא"ש מסכת סוטה דף ו עמוד א

והאי אימר זכות תלה לה. וא"ת אמאי לא קאמר אימא בעלה בא עליה בדרך דתו לא בדקי לה מיא ואהא לא מצי רב ששת לפלוגי, וי"ל דמשום הך לא מכשרינן להו לעדים, דודאי לרבנן דאמרי שמוסרין לו עדים ליכא למיחש שמא בא עליה בדרך ולר' יהודה נמי דאמר דבעלה נאמן עליה ליכא למיחש שמא בא עליה, דא"כ למה היה משקה אותה מאחר שאומרים לו שאין המים בודקין אותה אם בא עליה, אלא ודאי בהא לא תלינן, דאי לא תימא הכי א"כ לר' שמעון אתה מוציא שם רע על הטהורות שיאמרו טמאות היו אלא שבעלה בא עליה, דע"כ ר' שמעון מודה בהא דאין המים בודקין אותה כיון דדרשינן ליה מקרא דונקה האיש מעון כדמוכח לקמן דפריך לר' שמעון והאיכא דיש לה עדים במדינת הים ומשני עדים במדה"י לא שכיחא, אלא ע"כ לא מסקו אדעתיהו לתלות בזה.

16. תוספות מסכת סוטה דף ו עמוד ב

כי קדוש מעיקרא שפיר קדוש משום הכי נשרפת - ... ועוד אמאי נשרפת כיון דקי"ל כבית הלל דאמרי בפרק יש נוהלין (ב"ב דף קכ:): ובפרק ב"ש במסכת נזיר (דף לא:): דיש שאלה להקדש למה אינו נשאל עליה ותצא לחולין.

17. ספר שערים מצויינים בהלכה

שם ע"ב כי קדוש מעיקרא שפיר קדוש, ומשום הכי מנחתה נשרפת. הקשו התוס' [בקושיא הב'] אמאי נשרפת, הא קי"ל כב"ה דאמרי במס' ב"ב (קכ:): ובמס' נזיר (לא:): דיש שאלה להקדש, ולמה אינו נשאל עליה ותצא לחולין, ונשאר בקושיא. והגרע"א בגליון הש"ס ציין להמשנה למלך (מעשה"ק פי"א ה"ד) שהביא קושיות התוס', וכתב על זה ועיי' במס' נדרים (נט). דאמרינן שם בתרומה ביד כהן דלא מצי מיתשל עלה, ואפשר דכל שהביאו ליד כהן, וכש"כ אם נתקדש בכלי, דחשוב כמו תרומה ביד כהן, לא מצי מיתשיל עלה. וכן בתשו' חות יאיר (סוסי קל) כתב בזה"ל, וצ"ע אם יועיל התרה גבי קרבן כאומר הרי זו קודש, דתיכף הוא בבי גזא דרשמנא, וכמו תרומה מסורה ליד כהן. וכן בשאילת

18. תוספות מסכת סוטה דף ו עמוד ב

דכי קדוש מעיקרא בטעות קדוש - ואין להקשות והא אשם תלוי אע"ג דכי קדוש מעיקרא בטעות קדוש דלא חזי לכפר מידי היכא דלא חטא ואפ"ה תנן בפרק בתרא דכריתות (דף כג:): המביא אשם תלוי ונודע שלא חטא ירעה עד שיסתאב דהא מפרש התם טעמא משום דלבו נוקפו גמר ומקדיש.

19. ספר שערים מצויינים בהלכה

דכי קדוש מעיקרא בטעות קדוש ותיפוק לחולין. כתבו התוס' דאין להקשות, והא אשם תלוי אע"ג דכי קדוש מעיקרא בטעות קדוש, דלא חזי לכפר מידי היכא דלא חטא, ואפ"ה תנן במס' כריתות (כג:): המביא אשם תלוי, ונודע לו שלא חטא ירעה עד שיסתאב, שאני התם כדמפרש התם טעמא משום דלבו נוקפו גמר ומקדיש. נראה לבאר דלבו נוקפו שמא היקל לכתחלה על הספק, דחשב שמותר משום שתאב לבו לזה וא"כ מויד הוא, וכזה פרש"י במס' סנהדרין (קג:): שלא תמצא אשתך

20. רמב"ם הלכות סוטה פרק א הלכה ח

קינא לה בפני שנים וראה אותה שנסתרה עם זה שקינא לה עליו ושהת כדי טומאה הרי זו אסורה עליו ויוציא ויתן כתובה, שאינו יכול להשקותה על פי עצמו, וכן אם שמע העם מרננין אחריה אחר הקינוי והסתירה עד ששמע מהגנשים הטוות לאור הלבנה נושאות ונותנות בה שזינת עם האיש שקינא לה עליו הרי זה אסור לקיימה ויוציא ויתן כתובה.

21. כסף משנה הלכות סוטה פרק א

וכן אם שמע העם מרננים אחריה וכו'. ריש פרק מי שקינא לה (דף ל"א) ונסתרה אפילו שמע מן העוף הפורה יוציא ויתן כתובה דברי ר"א ורבי יהושע אומר משישאו ויתנו בה מוזרות בלבנה וידוע דהלכה כרבי יהושע. ויש לתמוה על רבינו שלעיל כתב דבקינאי וסתירה תצא בלא כתובה וכאן שמלבד הקינוי והסתירה שמע שהעם מרננים אחריה וכו' כתב שיוציא ויתן כתובה. ויש לומר דהכא בשלא היה בסתירה אלא עד אחד. וכן פרש"י אפילו שמע מן העוף הפורה שנסתרה יוציא ויתן כתובה רבי אליעזר לטעמיה דאמר בפרק קמא סתירה לא בעיא עדו' ואפי' עבד ואפי' שפחה נאמנים דהיינו נמי כעוף הפורה דאיתקש לטומאה דכולהו מהימני בה [הלכך נאסרה] ואם אינו רוצה להשקותה יוציא ויתן כתובה רבי יהושע אומר עד שישאו ויתנו בה מוזרות בלבנה כלומר משום סתירה שאין בה שני עדים אינה נאסרת עליו ורבי יהושע לטעמיה דאמר משקה על פי שנים מיהו כשישאו ויתנו [מוזרות בלבנה] בפריצותה מכוער הדבר ותצא דהא אפילו מיא תו לא בדקי לה כדתניא בפרק קמא וטהורה והיא ולא שישא ויתנו בה מוזרות בלבנה עכ"ל:

22. חידושי הגר"ז מסכת סוטה דף ב עמוד א

והר"מ בהל' סוטה (פ"א הל"ח) כתב דמיירי לאחר קינוי וסתירה, וכתב דנאסרת במוזרות בלבנה ואסור לקיימה ויוציא ויתן כתובה, וצ"ע למה יתן כתובה מאחר שיש עדי סתירה ובסתירה בכה"ג אין לה כתובה בלי שתיה, וכבר עמד בזה הכ"מ ע"ש, והנראה פשוט דמאחר דכל דין השקאה הוא באופן שאח"כ תהיה מותרת לבעלה, וכל שתהיה אח"כ אסורה אינה שותה, ולפי"ז במוזרות בלבנה דאסורה מטעם כיעור אין לה שתיה מאחר דגם אח"כ באיסור קיימא וע"כ אינה שותה, אבל אין זה מצד עצם הסתירה שאינה בת שתיה אלא בעצם בת שתיה היא ורק מחמת שמוזרות בלבנה מדברים עליה אסורה עליו מטעם זה ומשו"ה אינה שותה וע"כ שפיר יש לה כתובה מאחר דאיסורה הוא מחמת הכיעור שהוא אסור בה אבל בעצם הדין היא בת שתיה לכו"ע ומשו"ה יש לה כתובה דהיא לא גרמה במעשיה כלום. אמנם עדיין צ"ע מלשון הרמב"ם בפה"מ שכתב אין לו רשות להשקותה, וגם בר"מ הנ"ל לא נזכר רק שיש לה כתובה ולא כתב הא דאינה שותה.

והנראה בזה עפ"י הספרי בפ' נשא (פ"ז) ונעלם מעיני אישה ולא שיהיה הבעל רואה ומערים הא אם ידע בה בעלה אינו רשאי להערים עליה ולהשקותה ע"כ, וצ"ב איזה דין תני בזה דאינו רשאי להערים עליה פשיטא דהא אם יודע שנטמאה ואין עליה דין שתיה שלא ישקנה, אטו ברשיעי עסקינן, והיה נראה לכאורה לפי מאי דמשמע בפשוטו מהרמב"ם (שם הל"טו), שעד אחד בטומאה רק קודם השקאה הוא נאמן, וצ"ל דאין זה כמו ביש עדים במדינת הים שאין המים בודקין אותה (להלן ו' ע"א), דא"כ גם בע"א היתה ההשקאה בטלה מאחר שהיה ע"א מקודם

כמו באיכא ב' עדים, אלא מוכח דבע"א כ"ז שאינו מעיד ה"ה בת השקאה ורק בהגדתו אינה שותה, ולפי"ז היה הדין נותן דגם הבעל יכול להערים ולשתוק ותשתה, קמ"ל דזהו דוקא בעד אחד, אבל בבעל בעינן ונעלם מעיני אישה, הא אם ידוע אינו יכול להערים שלא להגיד ולהשקותה, ואין המים בודקין אותה, אמנם לפ"מ דמבואר בחידושי הגר"ח על הרמב"ם (פ"ג מסוטה הכ"ג) דהא שע"א אינו נאמן לאחר השקאה משום דכל דינו הוא דוקא במקום שיש איסור של קינוי וסתירה אבל לאחר השקאה שבטל דין האיסור של קינוי וסתירה אינו נאמן עד אחד לאחר השקאה, נמצא דבאמת גם בעד אחד אין לה דין השקאה כל שידוע שיש עד אחד אלא דלאחר ההשקאה אין לנו הע"א ע"ש, ולפי"ז בעל היודע קודם השקאה שפיר אין לה דין השקאה, ושוב צ"ע מאי קמ"ל, ועוד דבספרי זוטא איתא ונעלם מעיני אישה אין לי אלא אישה ומנין גם אחרים ע"ש.

והנראה בזה דיש לדקדק בלשון המשנה שמע מעוף הפורה וכן כששמע ממוזרות בלבנה דאמאי נקט דוקא ששמע הוא, אפילו שמעו בי"ד מעוף הפורה וכו', גם למה תנא בלשון המשנה על הבעל, והנראה בזה דהנה היכא שהיא אסורה עליו משום מכוער הדבר שבאמת היא בת שתיה, וא"כ שפיר יכול להשקות אותה וממילא תהיה מותרת לו דיבטל האיסור, וכמו שאמר שם ביש עדים במדינת הים דאי המים בודקין אותה ע"כ העדים סהדי שקרי נינהו ומותרת לו, ה"נ כאן מאחר שהמים יבדקו אותה תהיה מותרת ויבטל האיסור ולמה אינו משקה אותה, אלא ודאי אמרינן שאינו יכול להשקותה שלא יערים להשקותה כמו דינה ויבטל האיסור מעליה וכמו אם היה הדין בעדים במדינת הים שהמים בודקין אותה מ"מ אם יבוא לב"ד ויאמר יש עדים לדבר ומ"מ אני רוצה להשקותה והמים יבדקו אותה ויבטלו העדים ודאי שזה א"א מפני שכל דין השתיה הוא רק על איסור של קינוי וסתירה ולא על איסור מה שהיא אסורה מחמת עדים, ה"נ גם הכא אין לו לבדקה ולבטל דין איסור רק של קינוי וסתירה ולא מה שיש איסור אחר של מוזרות בלבנה, וזהו דכתב הר"מ בפירושו המשניות דשמע מעוף הפורה אין לו רשות להשקותה והוא מטעמא דהספרי דנעלם מעיני שלא יערים דאין לו להשקותה, אבל באמת היא בת שתיה מצד סתירתה, [ואפשר שמאחר שיש דין שלא יערים וכו' דאין לו להשקותה שוב לא יבדקו אותה המים], ולפי"ז מה שאינו משקה אותה אינה סיבה שתפסיד כתובתה דזהו מחמת שהוא אסורה עליו מחמת כיעור וכמו בא עליה בדרך שאינה שותה וזהו מחמתו ה"נ מצד סתירתה היא בת שתיה אלא שעליו יש דין שלא להשקותה מאחר שהוא יודע בכיעור והו"ל כפריצותא, וכל שהוא מאמין לחשד אינו בדין שתפסיד כתובתה מאחר שהיא באמת מותרת אבל אין זה דין שאינה שותה ומשו"ה יוציא ויתן כתובה.

ב"ש ס"ל (לקמן דף כ"ד ע"א) במתו בעליהן דנוטלות כתובה ומ"מ בעד אחד שנטמאת מפסדת כתובתה (לקמן ל"א ע"א), וצ"ב הרי מאחר שהוא עד אחד אינו נאמן להפסיד כתובה, אלא דמפסדת כתובה מאחר שהיא אינה שותה אחרי הגדת הע"א, וא"כ לב"ש דס"ל דכל שאינה שותה יש לה כתובה, [משום שהיא היתה בת שתיה בהסתירה דדוקא בארוסה ושומרת יבם אין לה כתובה מאחר שאינה שותה, משום דנמצא דסתירתה גרמה כיון שהיה לה דין שאינה שותה קודם הסתירה והוי סתירה שאינה ראויה להשקאה והיא גרמה] ה"נ בעד אחד היה הדין נותן שתטול כתובה, ולפי"ה הגר"ח (הנ"ל) דכל שע"א יודע אין לה דין שתיה ואינה נבדקת כמו בשני עדים, אלא שלא יצוייר ע"א שאינו נאמן וכו"ל, ולפי"ז בבא קודם שתיה נמצא דסתירתה שהיתה בע"א לא היתה סתירה הראויה להשקאה דהרי ע"א יודע ואף נאמן כל שבא קודם השקאה, נמצא דהסתירה לא היתה בת שתיה כמו ארוסה דנסתרה דגם ב"ש מודו דכל שסתירתה אינו בת שתיה דמפסדת כתובתה.